

Att skriva historia...

Nedan följer två citat. Det ena är hämtat ur Bengt Westerbergs anförande i Riksdagen den 5 maj i år med anledning av beslutet om LSS-lagen samma dag (återgivet i sin helhet i detta nummer sid 10-11).

Det andra är hämtat ur DHR: s tidning SHT nr 3, 93.

”

/För drygt sex år sedan kom jag i kontakt med STIL, Stockholms Independent Living Förening. I riksdagens allmänpolitiska debatt i februari 1987 berättade jag om det mötet.

STIL hade beskrivit sig som en medborgarrättsrörelse för människor med funktionshinder.

– Vi är trötta på att andra, icke-handikappade, bestämmer över våra liv. Vi vill ha samma frihet, och samma ansvar, som andra, hade Adolf Ratzka, en av initiativtagarna till STIL, sagt till mig.

I stället för att kommunala myndigheter i skilda sammanhang skall ställa upp med biträden, vårdare eller hjälpare ville STIL ha en ordning där de som så önskar själva skulle få anställa sina assistenter.

Tanken var egentligen ganska självklar, konstaterade jag i mitt riksdagsinlägg. Den som behöver service skall själv få ställa krav och utforma den.

Och jag vågade mig också på en vision: "Så småningom borde alla handikappade som har behov av personlig service få samma möjlighet som Adolf Ratzka och hans vänner att anställa sina egna assistenter."

Inte anade jag då att det skulle bli jag som i en proposition till riksdagen skulle föreslå den reformen. I dag är det med stor glädje och, om ni ursäktar, en smula stolthet, som jag kan konstatera att min vision – som naturligtvis också har varit många andras – är på väg att gå i uppfyllelse.

Med dagens riksdagsbeslut får tusentals människor med allvarliga funktionshinder rätt till personliga assistenter. Det är en stor framgång för den medborgarrättsrörelse som Adolf Ratzka och hans medarbetare drog igång här i Stockholm för en sju, åtta år sedan./

”

”

/LSS, och särskilt rätten till personlig assistent är i mångt och mycket en stor framgång för vår opinionsbildning.

Det säger Vilhelm Ekensteen, DHR:s andre vice ordförande och en av initiativtagarna till handikapputredningens assistansprojekt.

Han är en av ideologerna inom DHR, och drivkraften bakom den viktiga assistansreform som nu ser ut att bli verklighet.

Assistansreformen har sin upprinnelse i de direktiv som dåvarande biträdande socialminister Bengt Lindqvist (s) 1988 gav handikapputredningen om att bl a lägga förslag som skulle kunna förbättra levnadsvillkoren för personer med omfattande funktionsnedsättningar. Detta ställde den personliga assistansen i centrum.

Vilhelm Ekensteen utarbetade förslaget om en serviceupphandlingsrätt åt brukarna. Den presenterades för handikapputredningen vid en hearing med handikapporganisationerna 1989.

Efter fortsatt opinionsbildning tillkom assistansprojektet, där DHR, FUB och NHR tillsammans vidareutvecklade reformförslaget. I det arbetet var Vilhelm Ekensteen DHR:s representant.

Täta kontakter med handikapputredningen påverkade i hög grad det förslag utredningen lade fram sommaren 1991./

”

STILETTEN bad Adolf Ratzka om en kommentar till dessa delvis motsägande citat:

– Jag har anställt personliga assistenter sedan 1966, då jag läste på universitet i USA. När jag kom till Sverige 1973 såg jag med förvåning hur förtryckta mina svenska vänner var av hemtjänsten, hur ihärdigt de stora förbunden kämpade för institutioner av typ boendeservice, hur lite livskvalitet personer med behov av personlig assistans fick i relation till de stora pengar som det hela kostade skattebetalaren.

1982 skrev jag om detta i en artikel i Svensk Handikapptidskrift (som vi återger i nästa nummer av STILETTEN) och föreslog att pengar skulle betalas ut direkt till brukaren, men inte från kommunen utan från socialförsäkrings-systemet ungefär som handikappersättningen. I denna artikel lanserade jag också begreppet "personlig assistent", eftersom jag tyckte att detta ord bättre speglade den relation mellan mig och de som arbetar för mig än det då – även inom handikapprörelsen – gängse begreppet "hemsamarit".

1983 ordnade jag en konferens om Independent Living med några vänner från USA och England som föredragshållare. Efter konferensen sammankallade jag en arbetsgrupp som så småningom blev STIL. 1986 skickade vi ett motionsförslag till riksdagspartierna nästan identiskt med den lag som nu gått igenom (se STILETTEN nr 1, 93).

I sitt öppningsanförande den 26 maj 1993 på socialstyrelsens konferens om LSS nämner Bengt Westerberg att STIL fick jobba i hård motvind från myndigheter och den etablerade handikapprörelsen. Så sant. Från början fick vi mothugg av bl a. DHR. Independent Living – det var något som man inte behövde i Sverige, fick man läsa i DHR:s tidning. Man kom till våra möten för att ifrågasätta varför vi inte tyckte om boendeservice, i vilken man hade investerat sin prestige. Eller man satt i ett hörn och gjorde anteckningar om våra förehavande som rapport till ledningen. DHR:s negativa attityd höll på att knäcka vår lilla grupp.

Men detta är historia nu. Idag är även den etablerade handikapprörelsen övertygad om att självbestämmande bör stödjas. Det viktigaste nu är att alla framåtsträvande krafter i rörelsen arbetar för att tillämpningsreglerna för personlig assistans-ersättningen förverkligar de ursprungliga intentionerna med LSS.

ADOLF RATZKA*